

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΩΝ
71^{ος} ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΜΑΘΗΤΙΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ
ΣΤΑ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ
“Ο ΘΑΛΗΣ”
ΣΑΒΒΑΤΟ, 30 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2010

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΛΥΣΕΙΣ

Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

1. Να προσδιορίσετε τους ακέραιους που είναι λύσεις του συστήματος εξίσωσης-ανίσωσης

$$x^2 - 5x = 14, \quad \frac{x-1}{2} + \frac{x^2-1}{4} < \frac{x(x-1)}{4}.$$

Λύση

Η εξίσωση $x^2 - 5x = 14$ είναι ισοδύναμη με την εξίσωση $x(x-5) = 14$. Επειδή ζητάμε ακέραιες λύσεις της εξίσωσης, συμπεραίνουμε ότι ο x πρέπει να είναι διαιρέτης του 14. Επομένως θα είναι $x \in \{\pm 1, \pm 2, \pm 7, \pm 14\}$. Με δοκιμές διαπιστώνουμε ότι οι λύσεις της εξίσωσης είναι οι ακέραιοι 7 και -2.

Διαφορετικά, θα μπορούσαμε να γράψουμε την εξίσωση στη μορφή τριωνύμου

$$x^2 - 5x - 14 = 0, \quad \text{με } a = 1, \beta = -5, \gamma = -14,$$

οπότε είναι $\Delta = \beta^2 - 4a\gamma = 81$ και οι ρίζες της εξίσωσης είναι $x = 7$ ή $x = -2$.

Στη συνέχεια επιλύουμε την ανίσωση του συστήματος

$$\frac{x-1}{2} + \frac{x^2-1}{4} < \frac{x(x-1)}{4} \Leftrightarrow 2x - 2 + x^2 - 1 < x^2 - x \Leftrightarrow 3x < 3 \Leftrightarrow x < 1.$$

Επομένως η ζητούμενη ακέραια λύση του συστήματος είναι η $x = -2$.

2. Αν οι α, β, γ είναι πραγματικοί αριθμοί, με κατάλληλο χωρισμό των όρων της σε ομάδες, να παραγοντοποιήσετε την παράσταση:

$$A = \alpha^4 + 2\alpha^3\beta + \alpha^2\beta^2 - \alpha^2\beta^2\gamma^2 - 2\alpha\beta^3\gamma^2 - \beta^4\gamma^2 - \alpha^2\gamma^2 + \beta^2\gamma^4.$$

Λύση

$$\begin{aligned} A &= \alpha^4 + 2\alpha^3\beta + \alpha^2\beta^2 - \alpha^2\beta^2\gamma^2 - 2\alpha\beta^3\gamma^2 - \beta^4\gamma^2 - \alpha^2\gamma^2 + \beta^2\gamma^4 \\ &= (\alpha^4 + 2\alpha^3\beta + \alpha^2\beta^2) - (\alpha^2\beta^2\gamma^2 + 2\alpha\beta^3\gamma^2 + \beta^4\gamma^2) - (\alpha^2\gamma^2 - \beta^2\gamma^4) \\ &= \alpha^2(\alpha^2 + 2\alpha\beta + \beta^2) - \beta^2\gamma^2(\alpha^2 + 2\alpha\beta + \beta^2) - \gamma^2(\alpha^2 - \beta^2\gamma^2) \\ &= (\alpha^2 + 2\alpha\beta + \beta^2)(\alpha^2 - \beta^2\gamma^2) - \gamma^2(\alpha^2 - \beta^2\gamma^2) \\ &= (\alpha^2 - \beta^2\gamma^2)(\alpha^2 + 2\alpha\beta + \beta^2 - \gamma^2) = [\alpha^2 - (\beta\gamma)^2][(\alpha + \beta)^2 - \gamma^2] \\ &= (\alpha + \beta\gamma)(\alpha - \beta\gamma)(\alpha + \beta + \gamma)(\alpha + \beta - \gamma). \end{aligned}$$

3. Να λύσετε το σύστημα:

$$\frac{x}{2} - 1 = \frac{4}{y}, \quad \frac{x-1}{2} - \frac{2}{3y} = \frac{5}{3} + \frac{x}{3}.$$

Λύση

Αν θέσουμε $\frac{1}{y} = w$ και απαλείψουμε παρονομαστές, το σύστημα γίνεται:

$$\begin{aligned} \begin{cases} x - 8w = 2 \\ x - 4w = 13 \end{cases} &\Leftrightarrow \begin{cases} x = 2 + 8w \\ x = 13 + 4w \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x = 2 + 8w \\ 2 + 8w = 13 + 4w \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x = 2 + 8w \\ 8w - 4w = 13 - 2 \end{cases} \\ &\Leftrightarrow \begin{cases} x = 2 + 8w \\ 4w = 11 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x = 2 + 8 \cdot \frac{11}{4} \\ w = \frac{11}{4} \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x = 2 + 2 \cdot 11 \\ w = \frac{11}{4} \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x = 24 \\ w = \frac{11}{4} \end{cases}. \end{aligned}$$

Άρα το σύστημα έχει μοναδική λύση $(x, y) = \left(24, \frac{4}{11}\right)$

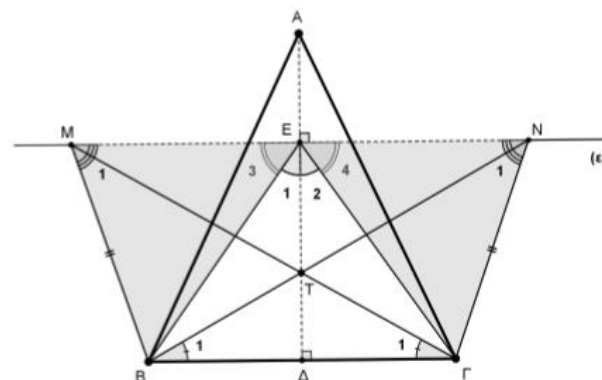
4. Δίνεται ισοσκελές τρίγωνο $AB\Gamma$ ($AB = A\Gamma$) και το ύψος του $A\Delta$. Από τυχόν σημείο E του ύψους $A\Delta$ θεωρούμε ευθεία (ε) παράλληλη στη $B\Gamma$. Πάνω στην ευθεία (ε) θεωρούμε δύο διαφορετικά μεταξύ τους σημεία M, N έτσι ώστε $EM = EN$ και $MB < M\Gamma$. Να αποδείξετε ότι τα ευθύγραμμα τμήματα $M\Gamma$ και NB τέμνονται πάνω στο ύψος $A\Delta$.

Λύση

Τα ορθογώνια τρίγωνα $A\Delta B$ και $A\Delta \Gamma$ είναι ίσα διότι έχουν τις υποτείνουσες ($AB = A\Gamma$) και δύο οξείες γωνίες ($\hat{B} = \hat{\Gamma}$) ίσες. Άρα $\Delta B = \Delta \Gamma$, δηλαδή το Δ είναι μέσο της $B\Gamma$.

Τα τρίγωνα τώρα $E\Delta B$ και $E\Delta \Gamma$ είναι ορθογώνια και έχουν τις κάθετες πλευρές τους ίσες ($E\Delta$ κοινή και από τη προηγούμενη ισότητα $\Delta B = \Delta \Gamma$). Άρα τα τρίγωνα είναι ίσα, οπότε θα έχουν $\hat{E}_1 = \hat{E}_2$ και $EB = E\Gamma$.

Από την τελευταία ισότητα γωνιών, προκύπτει $\hat{E}_3 = \hat{E}_4$ γιατί οι γωνίες $\hat{E}_3, \hat{E}_4$ είναι συμπληρωματικές των ίσων γωνιών $\hat{E}_1, \hat{E}_2$.

Σχήμα 4

Τα τρίγωνα EMB και $EN\Gamma$ είναι ίσα γιατί έχουν:

1. $EM = EN$ (από τα δεδομένα της άσκησης).
2. $EB = E\Gamma$ (από την ισότητα των ορθογώνιων τριγώνων $E\Delta B$ και $E\Delta \Gamma$).

3. $\hat{E}_3 = \hat{E}_4$ (συμπληρωματικές των ίσων γωνιών $\hat{E}_1, \hat{E}_2$).

Άρα θα έχουν $MB = NG$ και $\hat{E}\hat{M}\hat{B} = \hat{E}\hat{N}\hat{G}$.

Τα τρίγωνα MNB και MNG είναι ίσα διότι έχουν:

1. $MN = MN$ (η πλευρά MN είναι κοινή).
  2. $MB = NG$ (από την ισότητα των τριγώνων EMB και ENG).
  3. $\hat{E}\hat{M}\hat{B} = \hat{E}\hat{N}\hat{G}$ (από την ισότητα των τριγώνων EMB και ENG).
- Άρα θα έχουν και $MG = NB$.

Τα τρίγωνα τέλος MBG και NBG είναι ίσα γιατί έχουν:

1. $BG = BG$ (η πλευρά BG είναι κοινή)
2. $MB = NG$ (από την ισότητα των τριγώνων EMB και ENG)
3. $\hat{M}\hat{B}\hat{G} = \hat{M}\hat{B}\hat{E} + \hat{E}\hat{B}\hat{G} = \hat{N}\hat{G}\hat{E} + \hat{E}\hat{G}\hat{B} = \hat{N}\hat{G}\hat{B}$

Άρα θα έχουν και $\hat{B}_1 = \hat{G}_1$.

Αν τώρα συμβολίσουμε με T το σημείο τομής των MG και NB , σε συνδυασμό με την ισότητα $\hat{B}_1 = \hat{G}_1$, συμπεραίνουμε ότι η $T\Delta$ είναι το ύψος του ισοσκελούς τριγώνου TBG , δηλαδή η $T\Delta$ είναι κάθετη προς τη BG στο σημείο Δ . Άρα το σημείο T , θα ανήκει στο ύψος $A\Delta$.